

بررسی روند پیشروی و پسروی آب دریای خزر با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای

علی اصغر شیرزاد^{1*}؛ علی داودی²

¹ گروه آب و هواشناسی، دانشگاه تبریز

² دانشگاه خوارزمی

*مسئول مکاتبات: actm.mazandaran@gmail.com

چکیده: سواحل محل تلاقی پهنه‌های خشکی و آب است، از آنجاکه ساحل یک محیط پویا و زنده است، هرگونه تغییر و ساخت و ساز در ساحل باید به دقت مورد مطالعه قرار گرفته و اثرات تخریبی، رسوب‌گذاری، فرسایش و زیست‌محیطی آن‌ها مورد توجه قرار گیرد. مناطق ساحلی از یک بخش مهم تشکیل شده که نقش حیاتی در اقتصاد کشور بازی می‌کند. امروزه داده‌های سنجش از دور به‌عنوان کارآمدترین منبع اطلاعاتی برای بررسی و تفسیر لندفرم‌های ساحلی، سطوح جزر و مدی، تغییرات خطوط ساحلی، عمق و ژرفای آب و نظایر آن به شمار می‌رود. در دهه‌های اخیر تکنولوژی سنجش از دور ماهواره‌ای تبدیل به یک ابزار با ارزش و مقرون به‌صرفه برای نظارت بر تغییرات خط ساحلی شده است. چرا که تصاویر ماهواره‌ای چند طیفی دارای مزایا و امتیازهایی هستند که در دسترس بودن و تفسیر رقومی آن‌ها از مهم‌ترین امتیازها محسوب می‌شود. سواحل شمالی ایران به خاطر شرایط خوب اقتصادی و اجتماعی که دارند به‌عنوان مناطق حساس و به شدت تغییرپذیری محسوب شده چرا که از یک سو جمعیت انبوهی را به‌عنوان ساکنین بومی در خود جذب کرده‌اند و از سوی دیگر گردشگران و مسافران زیادی را در طول سال پذیرا است. با توجه به این حجم سکونت و آمد و شد در این منطقه به نظر می‌رسد باعث تغییراتی در مناطق ساحلی به‌خصوص خط ساحل می‌شود، تغییراتی که بر اساس پیشروی و یا پسروی دریا اتفاق می‌افتد. تحقیق حاضر بر اساس اهمیت سواحل در زندگی امروزی با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای به بررسی پیشروی و پسروی آب دریای خزر در محدوده مناطق مرکزی برای مدت 40 سال مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت است. این تحقیق توصیفی-تحلیلی بوده که پس از اخذ تصاویر مربوط به دوره‌های مختلف با استفاده از شاخص NDVI در محیط نرم‌افزار ARC GIS میزان پسروی یا پیشروی دریا در مناطق مورد مطالعه محاسبه گردید. نتایج نشان داد که در طول دوره مورد مطالعه بیش از 227 هکتار از دریا پسروی کرده و به خشکی اضافه شده است و پیشروی آنچنانی در سواحل صورت نگرفته است و برعکس بر میزان سواحل افزوده شده که این میزان با ساخت و سازهای مختلف موجب تغییر در روند خط ساحلی گشته است.

کلیدواژه‌ها: دریای خزر، پیشروی دریا، پسروی دریا، شاخص NDVI